

RAN - 2001000105020080

RAN-2001000105020080

T.Y.B.A. (Sem. V) Examination November - 2023

Economics - XVI-A : Economics of Social Sector

and Environmental Issues-I

Set - 3

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

T.Y.B.A. (Sem. V)

Name of the Subject :

**Economics - XVI-A : Economics of Social Sector and
Environmental Issues-I
Set - 3**

Subject Code No.: **2001000105020080**

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

(2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

પ્ર. 1 (અ) નીચેના પૈકી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો.

(10)

(1) કોણે આપેલ પર્યાવરણની વ્યાખ્યામાં ફક્ત હવા, પાણી અને જમીનની વનસ્પતિઓનો જ સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે?

(a) સી. સી. પાર્ક

(b) કે. આર. દીક્ષિત

(c) એ. ગાઉડી

(d) ઉપરમાંથી એકપણ નહીં

(2) પૃથ્વીની સપાટી તેમજ પૃથ્વીના આકરા પ્રકારનો સમાવેશ પર્યાવરણના કયા ઘટકમાં થાય છે?

(a) વાતાવરણ

(b) જલાવરણ

(c) મૃદાવરણ

(d) જોવાવરણ

- (3) મઝિયારું ચરાણ અને ગામડાની પંચાયતની જમીન એ શાના ઉદાહરણો છે?
- (a) ખાનગી માલિકી (b) જાહેર માલિકી
(c) સ્વતંત્ર માલિકી (d) સહિયારી માલિકી
- (4) કોઈ પ્રકારની બાહ્યતા ન હોય તો .....
- (a) સામાજિક સીમાંત ખર્ચ અને ખાનગી સીમાંત ખર્ચની સરખામણી કરી શકાતી નથી.
(b) સામાજિક સીમાંત ખર્ચ ખાનગી સીમાંત ખર્ચ કરતા ઓછો છે.
(c) સામાજિક સીમાંત ખર્ચ ખાનગી સીમાંત ખર્ચ કરતાં વધી જાય છે.
(d) સામાજિક સીમાંત ખર્ચ ખાનગી સીમાંત ખર્ચની બરાબર છે.
- (5) પર્યાવરણીય અસર આકારણીની જાહેર પરામર્શ પ્રક્રિયા માટે કોણ જવાબદાર છે?
- (a) રાજ્ય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ
(b) રાજ્ય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ અને જિલ્લા કલેક્ટર
(c) રાજ્ય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ અને કેન્દ્ર પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ ચેરમેન
(d) રાજ્ય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ અને સિવિલ સોસાયટી
- (6) ગ્લોબલ વોર્મિંગ નીચેના પૈકી કઈ સમસ્યાનું કારણ બનશે?
- (a) હિમનદીઓનું ઓગળવું (b) સમુદ્રનું સ્તર વધારવું
(c) ટાપુઓનું ડૂબવું (d) ઉપરોક્ત તમામ
- (7) જોખમી કચરો (સંચાલન અને પરિવહન) અંગેનો અધિનિયમન કયા વર્ષમાં પસાર કરવામાં આવ્યો હતો?
- (a) 1987 (b) 1988
(c) 1989 (d) 1990
- (8) નીચેના પૈકી કયું જ્યાં ઉત્પાદન થતું હોય તે જ્યાંના પર્યાવરણીય વહીવટ ધારા ધોરણો કેવા છે તે અંગેનું સર્ટિફિકેટ છે?
- (a) ISO-14001 (b) ISO-15001
(c) ISO-16001 (d) ISO-15001
- (9) “આપણા સહિયારા ભાવિ”ની વ્યાખ્યા કયા કમિશને આપી હતી?
- (a) UN કમિશન (b) તેંડુલકર કમિશન
(c) બર્ટલેન્ડ કમિશન (d) કેલકર કમિશન

- (10) મૂક ખીણ યોજના નીચેના પૈકી કયા રાજ્ય સાથે સંબંધિત છે?
- (a) ગુજરાત (b) કેરાલા
(c) મહારાષ્ટ્ર (d) કર્ણાટક

પ્ર. 1 (બ) ખાલી જગ્યા પૂરો

(05)

- (1) કોઈ પણ સજીવના જીવન અને વિકાસને અસર કરતાં તમામ પરિબલોનો સરવાળો એટલે .....
- (2) અજૈવિક પર્યાવરણ ..... પ્રકારનું પર્યાવરણ છે?
- (3) પર્યાવરણનું કુલ આર્થિક મૂલ્ય = ...
- (4) 5મી જૂન ને ..... તરીકે ઓળખવામાં આવે છે?
- (5) સરદાર સરોવર યોજના સાથે ..... આંદોલન સંબંધિત હતું.

સૂચના

- (1) પ્રશ્ન 2 ફરજિયાત છે.
(2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

પ્ર. 2 નીચેના પ્રશ્નોનો ટૂંકમાં જવાબ આપો.

(10)

- 1) પર્યાવરણને અસર કરતાં ભૌગોલિક પરિબલો જણાવો.
2) પર્યાવરણીય ઓડિટની વ્યાખ્યા આપો.
3) ખાનગી ખર્ચ અને સામાજિક ખર્ચ એટલે શું?
4) ટકાઉ વિકાસનો અર્થ જણાવો.
5) વાયુ પ્રદૂષણની કોઈપણ ચાર અસરો જણાવો.

પ્ર. 3 પર્યાવરણીય વિનાશ અને તેના કારણો અંગે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

(13)

અથવા

પ્ર. 3 પ્રદૂષણના પ્રકારો જણાવી, પ્રદૂષણથી માનવ સ્વાસ્થ્ય પર પડતી અસરોની વિગતે ચર્ચા કરો.

(13)

પ્ર. 4 ટૂંક નોંધ લખો. (ગમે તે બે)

(12)

- 1) પર્યાવરણને અસર કરતાં પરિબલો
2) સહિયારી સંપત્તિ સંશાધનો
3) ગ્રીન હાઉસ અસર
4) ચિપકો આંદોલન

ENGLISH VERSION

Instructions:

(1) Figures to the right indicates the marks of the question.

Q. 1 (a) Choose the correct option from the following. (10)

(1) Who has defined environment as including only air, water and land plants?

- (a) C.C. Park (b) K. R. Dixit
(c) A. Gaudi (d) None of the above

(2) Which component of the environment includes the earth's surface as well as the earth's crust?

- (a) Atmosphere (b) Hydrosphere
(c) Lithosphere (d) Biosphere

(3) Common grazing land and village panchayat land are examples of what?

- (a) Private Ownership (b) Public Ownership
(c) Independent Ownership (d) Common Property Resources

(4) If there not any kind of externality arise than _____,

- (a) Social marginal cost and private marginal cost are not comparable.
(b) Social marginal cost is less than private marginal cost.
(c) Social marginal cost exceeds private marginal cost.
(d) Social marginal cost equals private marginal cost.

(5) Who is responsible for the public consultation process of Environmental Impact Assessment?

- (a) State Pollution Control Board
(b) State Pollution Control Board and District Collector
(c) Chairman of State Pollution Control Board and Central Pollution Control Board
(d) State Pollution Control Boards and Civil Society

(6) Global warming will cause which of the following problems?

- (a) Melting of glaciers (b) Sea level rise
(c) Sinking of islands (d) All of the above

- (7) In which year was the Hazardous Waste (Handling and Transport) Ordinance passed?
- (a) 1987 (b) 1988
(c) 1989 (d) 1990
- (8) Which of the following is a certificate as to the environmental management code standards of the place where the product is manufactured?
- (a) ISO-14001 (b) ISO-15001
(c) ISO-16001 (d) ISO-15001
- (9) Which commission defined "our common future"?
- (a) UN Commission (b) Tendulkar Commission
(c) Bertland Commission (d) Kelkar Commission
- (10) Mook Khin Yojana belongs to which of the following states?
- (a) Gujarat (b) Kerala
(c) Maharashtra (d) Karnataka

Q. 1 (b) Fill in the blank (05)

- (1) The sum of all the factors affecting the life and development of any organism is _____
- (2) Abiotic environment is _____ type of environment?
- (3) Total Economic Value of Environment = _____
- (4) 5th June is known as _____?
- (5) _____ movement was related to Sardar Sarovar Yojana

Instructions:

- (1) Question - 2 is compulsory.
(2) Figures to the right indicates the full marks of the question.

Q. 2 Answer the following questions in brief. (10)

- 1) State the geographical factors affecting the environment.
2) Define environmental audit.
3) What is private cost and social cost?
4) Explain the meaning of sustainable development.
5) State any four effects of air pollution.

Q. 3 Discuss in detail about environmental destruction and its causes. (13)

OR

Q. 3 State the types of pollution, discuss in detail the effects of pollution on human health. (13)

Q. 4 **Write a short note. (any two)** (12)

- 1) Factors affecting environment
  - 2) Shared property acquisitions
  - 3) Green house effect
  - 4) Chipko movement
-